

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Кузь Г.М., Тесленко О.І., Баля Г.М., Кузь В.С.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Обґрунтовується необхідність інноваційної спрямованості педагогічної діяльності в контексті соціально-економічних перетворень, посилення гуманітаризації змісту освіти, змін ставлення викладачів до педагогічних нововведень.

Ключові слова: навчально-виховний процес, інноваційна спрямованість педагогічної діяльності, критерії інновації, сучасні інформаційні технології.

Серед пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти в контексті євроінтеграції України визначено проблему постійного підвищення якості освіти, модернізацію її змісту та форм організації навчально-виховного процесу; впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій. Створена теоретична модель «інноваційної людини» як особи такого соціально - культурного розвитку, яка в сучасних умовах здатна творчо працювати, бути успішною і конкурентоспроможною.

У різних технологіях навчання - дидактичних, комп'ютерних, проблемних, модульно-розвивальних, кредитно-модульних та інших - провідні педагогічні функції залишаються за педагогом. З упровадженням у навчально-виховний процес сучасних технологій викладач усе більше набуває ролі консультанта, порадирика, наставника. Це вимагає від нього психолого-педагогічної підготовки, оскільки в професійній діяльності викладача реалізуються не тільки спеціальні предметні знання, а й сучасні знання у сфері педагогіки і психології, технології навчання і виховання. Викладач-новатор стає творцем, носієм конкретних ідей і нововведень, на практиці визначає ефективність технологій і методик навчання. На цій базі в студентів формується готовність до сприйняття, оцінки і реалізації педагогічних інновацій, а викладач, який має інноваційний потенціал, спонукає студентів до активної творчої діяльності. Необхідність у інноваційній спрямованості педагогічної діяльності на сучасному етапі розвитку освіти і суспільства в цілому зумовлена низкою обставин. По-перше, соціально-економічними перетвореннями і необхідністю модернізації виробництва та установ невиробничої діяльності, що зумовлюють необхідність докорінного оновлення системи вищої освіти, методології і технології організації навчально - виховного процесу у вищих навчальних закладах. Інноваційна спрямованість діяльності викладачів та студентів передбачає створення, освоєння і використання педагогічних нововведень, виступає засобом оновлення освітньої політики: По-друге, посилення гуманітаризації змісту освіти, зміни навчальних програм, обсягу, складу навчальних дисциплін, уведення нових спеціальностей, нових навчальних предметів, елективних курсів потребують постійного пошуку нових організаційних форм, технологій навчання. У зв'язку з цим зростає і роль викладача як автора і модератора педагогічних ідей. По-третьє, зміна характеру відношення викладачів до самого факту освоєння і застосування педагогічних нововведень. Інноваційна діяльність усе більше набуває вибіркового та дослідницького характеру. Підвищується ступінь свободи викладача, який раніше працював у жорстко регламентованих умовах. По-четверте, входження вищих навчальних закладів у ринкові відносини створює реальну ситуацію їх конкурентоздатності з необхідністю ліцензування та сертифікації всіх видів діяльності.

Формування інноваційної спрямованості передбачає використання певних критеріїв, які дають можливість судити про ефективність того чи іншого нововведення, а саме:

- новизни, що дає змогу визначити рівень новизни досвіду (розрізняють абсолютний, локально - абсолютний, умовний, суб'єктивний рівні новизни);
- оптимальності, який сприяє досягненню високих результатів за найменших витрат часу фізичних, розумових сил;
- високої результативності, що означає певну стійкість позитивних результатів діяльності;
- можливості творчого застосування інновацій у масовому досвіді, що передбачає придатність апробованого досвіду для масового впровадження у вищих навчальних закладах.

Одним із найважливіших завдань державного рівня та освіти в цілому є інформатизація суспільства та підготовка конкурентоздатних фахівців, які володіють сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями. Інформатизація спрямована на вирішення завдань поетапного розвитку інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури для задоволення інформаційних потреб викладачів та студентів.

Застосування сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу потребує змін у методиці викладання всіх дисциплін. Викладач перестає бути для студента єдиним джерелом отримання знань. Нині широка можливість за Інтернет-ресурсами. Орієнтація на формування таких навичок як запам'ятовування та відтворення за традиційного навчання замінюється на розвиток умінь зіставлення, синтезу, аналізу, оцінювання виявлених зв'язків, планування, групової взаємодії з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. У таких умовах зміни мають торкнутися методики проведення аудиторних занять та організації самостійної роботи. Інформаційно-

комунікаційні технології посилюють роль методів активного пізнання і дистанційного навчання. За вимогами Болонського процесу збільшується частка самостійної роботи студентів у навчальних програмах усіх дисциплін. Інформаційно-комунікаційні та дистанційні технології навчання дають змогу забезпечити студентів електронними навчальними ресурсами для самостійного опрацювання, завданнями для самостійного виконання, реалізувати індивідуальний підхід до кожного студента тощо. Навчальний процес має бути трансформований у напрямі індивідуалізації освітньої взаємодії, формування творчого мислення і збільшення самостійної роботи студентів.

Отже, особистість як носій інтелектуальних здібностей і знань формується в системі освіти, а характерною особливістю сучасного розвитку і змісту освіти стала її інформатизація. Формування творчої, конкурентоздатної особистості неможливе без інноваційної спрямованості педагогічної діяльності з розвитком та впровадженням у освітню практику сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Дубасенюк О.А. Інноваційні навчальні технології - основа модернізації університетської освіти / О.А. Дубасенюк // Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін: зб. наук.-метод. праць; за ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2004. – С. 3–14.
2. Іжа М.М. Про використання сучасних технологій та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управління навчальним процесом / М.М. Іжа // Доповідь директора Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України. – Одеса, 2013.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ВКЛЮЧЕННЯ СТУДЕНТІВ В УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ

Кулішов С.К., Кудря І.П., Третяк Н.Г.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена ролі інтерактивних технологій у сучасній освіті та медичній зокрема. Автори доводять, що завдяки використанню інтерактивних технологій на кафедрі внутрішньої медицини не лише змінюється роль викладача, а й відбувається включення студентів в управління навчальним процесом.

Ключові слова: інтерактивне навчання, внутрішня медицина, управління навчальним процесом.

Інтерактивне навчання - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, спосіб пізнання, здійснюваний у формі спільної діяльності студентів, при якій усі учасники взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно розв'язують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії інших і свою власну поведінку, занурюються в реальну атмосферу ділового співробітництва з розв'язання проблеми [1, 2, 3, 4]. У ході діалогового навчання студенти вчаться критично мислити, розв'язувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми [1, 2, 3, 4]. Студент стає повноправним учасником навчального процесу, його досвід служить основним джерелом навчального пізнання. Педагог не дає готових знань, а спонукає учасників до самостійного пошуку і виконує функцію помічника в роботі [1, 2, 3, 4].

Сучасна педагогіка багата цілим арсеналом інтерактивних підходів: творчі завдання; робота в малих групах; навчальні ігри (рольові ігри, імітації, ділові ігри); використання суспільних ресурсів (запрошення спеціаліста); позааудиторні методи навчання (інтерв'ю, фільми, виставки); вивчення та закріплення нового матеріалу (інтерактивна лекція, робота з наочними посібниками, відео- та аудіоматеріалами, «який навчається в ролі викладача», «кожен навчає кожного», використання питань); тестування; зворотний зв'язок; дистанційне навчання; обговорення складних і дискусійних питань і проблем; дозвіл проблем («дерево рішень», «мозковий штурм», «аналіз казусів», «сходи і змійки»); тренінги [1, 2, 3, 4]. Інтерактивні форми навчання забезпечують високу мотивацію, міцність знань, творчість і фантазію, комунікбельність, активну життєву позицію, цінність індивідуальності, свободу самовираження, акцент на діяльність, взаємоповагу і демократичність. До інтерактивних методів належать презентації з використанням різних допоміжних засобів: дошки, книги, відео, слайди, комп'ютери [1, 2, 3, 4].

Перспективним вважають кейс-метод (розбір конкретних ситуацій), що використовує опис реальних ситуацій і вирішення ситуаційних завдань: стандартних, критичних, екстремальних. Метод сприяє активізації навчання, стимулюванню їх успіху, підкреслення досягнень учасників. Тих, хто навчаються, просять проаналізувати конкретну ситуацію, розібратися з наявними проблемами, запропонувати можливі варіанти вирішення і вибрати кращий із них [1, 2, 3, 4]. Кейс-технологія на кафедрі внутрішньої медицини полягає в тому, що на початку навчання складають щоденник із планом вивчення певних нозологічних форм, графіком клінічних та клініко-патологоанатомічних конференцій [5, 6]. Кожний студент отримує так званий кейс, що містить пакет навчальної літератури, в тому числі в електронній